

**EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ GÖSTERDİĞİ EMPATİ BECERİSİNİN ÖĞRETİM
ELEMANLARI VE 4. SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARI TARAFINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ ***

Ali Rıza ERDEM **
Emine GÖZEL ***

ÖZET

Bu çalışmada Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki 4. sınıf öğretmen adaylarının ve öğretmen adaylarına eğitim veren öğretim elemanlarının görüşlerine göre öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi araştırılmıştır. Veriler Canan Çetinkanat tarafından geliştirilen “Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği” uygulanarak elde edilmiş, araştırmada ölçeğin Empati boyutu kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki 4. sınıf öğretmen adayları ile öğretim elemanları oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından 4. sınıf öğretmen adayları ve öğretim elemanları oranlı küme örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örnekleme 397 4. Sınıf öğretmen adayı ve 100 öğretim elemanı alınmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı $r = 0,94$ 'dür. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki öğretim elemanlarının gösterdiği Empati becerisi boyutunda, 4. sınıf öğretmen adaylarının ölçekteki görüşleri % 26,4 ile “Çoğu zaman”, öğretim elemanlarının ölçekteki görüşleri % 51,0 ile “Her zaman” şeklindedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim fakültesi, dördüncü sınıf öğretmen adayı, öğretim elemanı, empati.

**The evaluation, by prospective teachers at the 4th grade students, about the
empathy skills of the teaching staff at education faculties**

ABSTRACT

In this study, we investigated the knowledge of the evaluation, by prospective teachers' opinions at the 4th grade students, about empathy skills of the teaching staff at Education Faculty of Pamukkale University. The data was obtained through the scale for “The teachers' communication skills” which was developed by Canan Çetinkanat and the empathy characteristics of the scale were used in the research. The population of the study was comprised of the 4th year students at the Education Faculty of Pamukkale University. Because it was almost impossible to

---

* Bu çalışma 7-8 Ekim 2011 tarihleri arasında Ankara'da Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen “V. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu”nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü.

*** Doktora Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.

**Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi**

reach the whole population of the study, the prospective teachers at the 4th year and the teaching staff were made up through rational sampling method. As a result of the application, the Cronbach's Alpha consistency co-efficient was found as $r = 0,94$. As with the empathy level of the teaching staff at Pamukkale University Education Faculty, opinions of the prospective teachers at the 4th year grade are "mostly" with 26.4 %. As with the same subject, concerning opinions of the teaching staff at the Education Faculty of Pamukkale University are "always" with 51.0 %.

Key Words: Education faculty, the prospective teacher at 4th year's grade, the teaching staff, empathy.

1. GİRİŞ

"Empati", hümanist psikolojinin ortaya koyduğu bir kavramdır. Hümanist psikolojisinin temsilcilerinden bir olan Rogers'a (1983) göre insan; zgr bir canlıdır. Bireyin, kendi kendine bilinçlenme, anlayış geliştirme, yaratıcı olma ve olaylar karşısında esnek bir tutum geliştirme becerilerini sergilemesi hümanist eğitimin temelini oluşturmaktadır (Murat, zgan ve Arslantaş, 2005). Bu eğitim anlayışında Rogers'a göre empati bir kişinin, belli bir duruma ilişkin olarak, karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, onun hissettiklerini hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecidir (Rogers, 1983; Dökmen, 1987; Gülseren, 2001). Empatik olan bir insan çevresindeki insanlarla olan ilişkilerinde onların tepkilerine karşı duyarlıdır (Akkoyun, 1982). Empatik beceri, her bireyde bulunması gereken bir özelliktir. Fakat bu özelliğin öğretmenlerde bulunması daha büyük bir önem taşımaktadır (Genç ve Kalafat, 2008).

2.ÖğRETMEN VE ğRETMEN ADAYININ EMPATİ BECERİSİNİ KAZANMASININ ÖNEMİ

Öğretmenlik, insan ilişkilerinin yoğun ve etkili olarak yařandđđı mesleklerden biridir. Öğretmenin yeterlikleri içerisinde öğrenciyi tanınması ve ğrenci gelişimini yönlendirmesi oldukça önemlidir. Karacaoğlu'nun (2008) "ğretmenlerin yeterlilik algıları" araştırmasına göre öğretmenlerin öğrenciyi tanıma ve öğrencinin gelişimini sağlamaya ilişkin kendilerini en iyi olarak algıladıkları mesleki yeterlilik "ğrenciye değer verme", en düşük düzeyde algıladıkları mesleki yeterlilik ise, "Gelişim özelliklerini tanıma" dır.

Öğretmenlerin ğrencileriyle olan ilişkilerinde etkin ve anlayışlı olmaları ğrencilerinin başarı düzeyini etkilemektedir. ğrencisinin yüz ifadesine, konuşma tarzına, sözlerinin içeriğine, fiziksel görünüşüne ve vücut

hareketlerine dikkat eden ve onun yerindeymişçesine onun ne hissettiğini ona aktaran öğretmen empatik davranabilmektedir. Eğer öğretmen, empatik bir yaklaşımla öğrencilerine yaklaşmaz ise, öğrencilerinde istendik davranışları yerleştirmede başarısız olabilir. Öğretmenin empatik beceri seviyesinin düşük olması, öğrencilerine vereceği eğitimi olumsuz etkileyebilecektir (Ercoşkun ve diğerleri, 2006). Empati becerisi gelişmiş öğretmen, öğrencilerini daha iyi anlayacak, onlarla daha iyi iletişime girecektir (Genç ve Kalafat, 2010).

Öğretmenin öğrencilerin duygularını anlamada yeterli olması gerekmektedir. Yeşilyurt ve Çankaya'nın (2008) "Sınıf yönetimi açısından öğretmen niteliklerinin belirlenmesi" araştırmasına göre "Empati kullanarak öğrencilerin duygularını anlamam." maddesine sınıf öğretmenleri "her zaman", branş öğretmenleri "ara sıra" düzeyinde görüş bildirmiştir. Araştırmaya göre erkek öğretmenlerin; empati kullanarak öğrencilerin duygularını anlama konusundaysa kadın öğretmenlerin nitelikleri daha üst düzeydedir.

Öğretmenlerin etkili iletişim becerilerine sahip olmaları gerektiği olmazsa olmaz bir zorunluluktur. İletişim becerilerinin iç dinamiklerinin ve eğitimdeki öneminin önceden yeterince anlaşılabilir hizmet öncesinde öğretmen adaylarına kazandırılması önemlidir (Dilekmen, Başcı ve Bektaş, 2008). Öğretmen adaylarının kazanmaları gereken etkili iletişim becerilerinin başında empati becerisi gelmektedir. Hizmet öncesi eğitimde öğretmen adaylarının empati becerisini kazanmaları öğrencilerle ve öğrenci velileriyle olan iletişiminde olumlu yönde etkileyecek ve eğitimdeki hedeflerin daha etkili ve kolay gerçekleştirilmesini sağlayabilir. Pala'nın (2008) "Öğretmen adaylarının empati kurma düzeyleri üzerine bir araştırma" başlıklı çalışmasının sonuçlarına göre öğretmen adaylarının empati kurma düzeylerine ait aritmetik ortalama 5 üzerinden 3.5'tir. Bu ortalama genel olarak öğretmen adaylarının empati kurma düzeylerinin orta düzeyinin biraz üzerinde olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin empati kurma becerisine yüksek düzeyde sahip olmalarının çok önemli olduğu göz önüne alındığında, öğretmen adaylarının empati kurma düzeyleri yetersiz olarak değerlendirilebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının ilerideki meslek hayatlarında öğrencilerini anlama düzeyini belirleyecek olan empatik eğilim düzey ortalamalarının düşük olması, empati becerilerinin aktif öğretim teknikleri ile geliştirilmesi gerektiğini de ortaya koymaktadır. Korkmaz, Şahin, Kahraman ve Öztürk'ün (2003) "Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Empatik Becerilerinin Yaşa Göre Karşılaştırılması" adlı çalışmalarında, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla empatik beceriye sahip olduğu ortaya konmuştur. Ekinci ve Aybek (2010)'in "Öğretmen Adaylarının Empatik ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi" adlı

***Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi***

alışmalarında da, ğretmen adaylarının empatik eğilimlerinin cinsiyete göre kızlar lehine olduğu vurgulanmıştır.

3. ÖğRETMEN ADAYI-ğRETİM ELEMANI İLİŐKİSİNDE EMPATİNİN ÖNEMİ

Öğretmen adaylarının aldığı hizmet öncesi eğitimde ğrenci-ğretim elemanı ilişkisi oldukça önemlidir. Öğretim elemanının ğretmen adayıyla olan ilişkisinde empati göstermesi ğretmen adayına empati becerisini uygulamalı olarak kazandırmayı sağlamaktadır. Öğretim elemanının ğretmen adayına karşı gösterdiği empatinin ğretmen adayı tarafından nasıl algılandığına ilişkin araştırmalar vardır. Murat, zgan ve Arslantaş'ın (2005) "ğretmen Adaylarının ğretim Elemanlarının Empatik Tutumlarına İlişkin Algıları İle Ders Başarıları Arasındaki İlişki" araştırmasının sonuçlarına göre ğretmen adaylarının, ğretim elemanlarının empatik tutumlarını, ortalamadan biraz daha yüksek algıladığı vurgulanmıştır. Aynı araştırmanın sonuçlarına göre ğretmen adaylarının ğretim elemanlarının empatik tutumlarına ilişkin algıları ile başarıları arasında; genel dağılımda ve alt ölçeklerde (empatik algılama, olumlu kabul, öznel algı ve içtenlik) anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bir başka değişle; akademik başarısı orta ve yüksek olan öğrenciler düşük olanlara göre sınıf ortamını daha empatik algılamaktadırlar.

Öğretmen aday-ğretim elemanı ilişkisinde ğretim elemanının ğretmen adayına karşı empati göstermesi, ğretmen adayına kazandırılması gereken empati becerisinin uygulamalı olarak öğretilmesi açısından da önemlidir. Böylelikle iletişim becerileri ve sağlıklı insan ilişkileri konusunda daha yeterli öğretmenler yetiştirilmiş olacaktır.

4. ÇALIŐMANIN AMACI

Bu alışmada Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde hizmet öncesi eğitim gören dördüncü sınıf ğretmen adaylarının ve ğretmen adaylarına eğitim veren ğretim elemanlarının görüşlerine göre ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi araştırılmıştır. Alt problemler olarak

1. Dördüncü sınıf ğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda, ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi ve bu görüşlerin cinsiyet ve anabilim dalına göre farklılık gösterip göstermediği,
2. Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi ve bu görüşlerin yaş, cinsiyet, medeni durum,

eğitim durumu, unvan, anabilim dalı, eğitimde iletişim programına katılıp katılmamasına göre farklılık gösterip göstermediği,

3. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi hakkında, dördüncü sınıf öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görüşleri arasında farklılık gösterip göstermediği, araştırılmıştır.

5. YÖNTEM

Bu araştırmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2007).

5. 1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde hizmet öncesi eğitim gören 4. sınıf öğretmen adayları ile hizmet öncesi eğitim veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından 4. sınıf öğretmen adayları ve öğretim elemanları oranlı küme örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Örnekleme 397 4. sınıf öğretmen adayı ve 100 öğretim elemanı alınmıştır.

5. 2. Veri Toplama Aracı

Veriler Canan Çetinkanat (1997) tarafından geliştirilen “Öğretmen İletişim Becerileri Ölçeği” uygulanarak elde edilmiştir. Ölçeğin kullanılan Empati boyutu 10 madde ve likert türünde 6 seçenekten (1 = Hiçbir zaman, 2 = Çok seyrek, 3 = Bazen, 4 = Çoğu zaman, 5 = Hemen hemen her zaman ve 6 = Her zaman) oluşmaktadır. Yüksek puanlar empati becerileri açısından yeterli düzeyini ifade etmektedir. Çetinkanat (1997) tarafından geliştirilen ölçeğin orijinal çalışmada empati alt boyutunun Cronbach Alpha değeri; 0.71 olarak bulunmuştur (Keçeci ve Taşocak, 2009). Bu çalışmada Alpha Güvenirlik Katsayısı 0.94 olarak belirlenmiştir.

5. 3. Verilerin Çözümlemesi

Ölçekle elde edilen veriler bilgisayara aktarılmıştır. Verilerin çözümlemesinde “SPSS For Windows (Statistical Packages for Social Sciences)” paket programı kullanılmıştır. Ölçme aracındaki sorulara verilen cevaplar alt problemlere uygun olarak bilgisayarda kodlanmıştır.

***Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin Öğretim Elemanları ve 4. Sınıf Öğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi***

Ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen verileri çözümlemede “betimsel istatistik” teknikleri (frekans, yüzde, aritmetik ortalama) kullanılmıştır. Bağımlı değişkenin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit için tek örneklemlili Kolmogorov Simirnov testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre bağımlı değişkenin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. (z:1,021 p > 0,248). Bu nedenle parametrik testlerden t- testi, Annova testi kullanılmıştır. Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir ölçekle “sürekli” hale getirilmiştir. Sorunla karşılaşma derecesi bölümündeki 5 aralık 6 seçeneğe bölünmüş (5: 6 = 0.83); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.82 Hiçbir zaman, 1.83 – 2.66 Çok seyrek, 2.67 – 3.50 Bazen, 3.51 – 4.34 Çoğu zaman, 4.35 – 5.18 Hemen hemen her zaman ve 5.19 – 6.00 Her zaman şeklinde yorumlanmıştır.

6. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde daha önce belirlenmiş olan alt problemlere yanıt verilmiştir.

6.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adaylarının ölçekteki görüşleri % 26,4 ile “Çoğu zaman” şeklindedir. Hizmet öncesi eğitim gören 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutundaki ölçekteki görüşleri % 1,3’ü “Hiçbir zaman”, % 4,8’i “Çok seyrek”, % 25,7’si “Bazen”, % 26,4’ü “Çoğu zaman”, % 24,4’ü “Hemen hemen her zaman”, % 17,4’ü “Her zaman” şeklindedir.

Tablo 1: 4. sınıf öğretmen adaylarının görüşlerine ilişkin frekans, yüzde değerleri ve katılım düzeyleri

Dördüncü sınıf öğretmen adaylarına göre hizmet öncesi eğitim veren öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi	Frekans	%	Katılım Düzeyi
1.00 – 1.82	5	1,3	Hiçbir zaman
1.83 – 2.66	19	4,8	Çok seyrek
2.67 – 3.50	102	25,7	Bazen
3.51 – 4.34	105	26,4	Çoğu zaman
4.35 – 5.18	97	24,4	Hem. Hem. her zaman
5.19 – 6.00	69	17,4	Her zaman
Toplam	397	100,0	

Ali Rıza ERDEM- Emine GÖZEL

Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adaylarının ölçekteki görüşleri “Çoğu zaman” şeklinde olması öğretim elemanlarının empati konusunda başarılı buldukları şeklinde yorumlanabilir. Bulgular Murat, Özgan ve Arslantaş (2005) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının, öğretim elemanlarının empatik tutumlarını, ortalamadan biraz daha yüksek algıladığı sonucuyla örtüşmektedir. Öğretim elemanlarının empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adaylarının ölçekteki maddelere ilişkin görüşleri tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adaylarının görüşlerine ilişkin betimsel bulgular

Soru No	Anket sorusu	N	$\bar{X}$	Sd.	Anlamı
madde11	Öğrenci konuşurken onu iyi dinlemek	397	4,58	1,15040	Hemen
madde36	Ses tonunu iyi kullanabilmek	397	4,54	1,11960	hemen her zaman
madde24	Öğrenciye nazik davranabilmek	397	4,28	1,24893	Çoğu zaman
madde21	Öğrencinin bir sorunu olduğunda ona yardım etmeye istekli olduğunu hissettirebilmek	397	4,06	1,34305	
madde33	Öğrencileri sevdiğini hissettirebilmek	397	4,05	1,38058	
madde20	Öğrenciyi anlayabildiğini hissettirebilmek	397	4,03	1,30310	
madde22	Öğrencinin sorunlarını kendi kendisinin çözebilmesine yardım edebilmek	397	4,02	1,27500	
madde13	Bir sorununu anlatırken öğrencinin duygularını iyi anlayabilmek	397	3,96	1,38319	
madde14	Öğrencilerinin duygularını anladığının doğru olup olmadığını kontrol etmek için anladıklarını geri iletebilmek	397	3,95	1,32247	
madde19	Öğrencileri dinlerken kendini öğrencinin yerine koyup dinleyebilmek	397	3,77	1,32014	

**Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi**

4. sınıf ğretmen adayları, ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda en yüksek katılım puanını “ğrenci konuşurken onu iyi dinlemek” ($\bar{x}=4,58$) maddesine vermiş ve “Hemen hemen her zaman” demiştir. Bu durum 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşlerine göre ğretim elemanları öğrencileri konuşurken onları hemen hemen her zaman dinledikleri şeklinde bir sonuca varılabilir. 4. sınıf ğretmen adayları, ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda en düşük katılım puanını “ğrencileri dinlerken kendini öğrencinin yerine koyup dinleyebilmek” ($\bar{x}=3,77$) maddesine vermiş ve “oğu zaman” demiştir. Bu durum 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşlerine göre ğretim elemanlarının, öğrencilerle konuşurken onları iyi dinledikleri fakat onları dinlerken kendilerini onların yerine koymada yeterli olmadıkları sonucuna varılabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 3’ de gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşlerinin “cinsiyete” göre farklılığı (T Testi)

Gruplar	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Kız	283	4,23	1,21268	,923	,356
Erkek	114	4,11	1,21027		

* $p>0,05$

Tablo 3’ de görüldüğü gibi 4. sınıf ğretmen adaylarının cinsiyete göre ğretim elemanlarının empati becerisine yönelik görüşlerinin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($t=.356$, $p>0,05$). 4. sınıf kız ve erkek ğretmen adayları ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi hakkında benzer şekilde düşünmektedir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşlerinin anabilim dalı değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4’ de gösterilmiştir.

Tablo 4: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adaylarının görüşlerinin “anabilim dalına” göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar arası	8	42,585	5,323	3,833	,000	2-8
Gruplar içi	388	538,892	1,389			
Toplam	396	581,477				

* p<0,05

(2) Sınıf Öğretmenliği

(8) Müzik öğretmenliği

Tablo 4’ de görüldüğü gibi p değeri 0,05’ten küçük olduğu için ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu farkın hangi anabilim dalı arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Scheffe testi yapılmıştır. Testin sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adaylarının “anabilim dalına” göre görüşlerini gösteren Scheffe testi istatistik bilgileri

Anabilim dalı	Farkların ortalaması	Standart hata	p
Sınıf öğretmenliği-Müzik öğretmenliği	-1,02831*	1,09308	,000

Tek yönlü varyans analizi sonuçlarında anabilim dalları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir görüş farklılığının olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 5’deki Scheffe sonuçlarına göre, iki anabilim dalı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda Müzik öğretmenliği 4. sınıf öğretmen adayları en yüksek, Sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğretmen adayları en düşük düzeyde katılmaktadır. Yani, öğretmen

***Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi***

adaylarının görüşlerine göre müzik ğretmenliğindeki ğretim elemanlarının diğer anabilim dalındaki ğretim elemanlarına oranla daha fazla empati becerisine sahip oldukları sonucuna varılabilir. Bu durum, müzik ğretmenliğindeki ğretim elemanlarının öğrencileriyle birebir ilişkilere bulunmalarıyla açıklanabilir.

6.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının ölçekteki görüşleri % 51.0 ile “Her zaman” şeklindedir. Öğretim elemanlarının kendilerinin gösterdiği empati becerisi boyutundaki ölçekteki görüşleri % 1,0’i “Çok seyrek”, % 11.0’i “Çoğu zaman”, % 37,0’si “Hemen hemen her zaman”, % 51.0’i “Her zaman” şeklindedir.

Tablo 6: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının görüşlerine ilişkin frekans, yüzde değerleri ve katılım düzeyleri

Öğretim elemanlarına göre hizmet öncesi eğitim veren ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi	Frekans	%	Katılım Düzeyi
1.83 – 2.66	1	1,0	Çok seyrek
3.51 – 4.34	11	11,0	Çoğu zaman
4.35 – 5.18	37	37,0	Hemen hemen her zaman
5.19 – 6.00	51	51,0	Her zaman
Toplam	100	100,0	

Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda, ğretim elemanlarının ölçekteki görüşleri “*Her zaman*” şeklinde olması ğretim elemanlarının gösterdikleri empati kurma konusunda kendilerini çok başarılı buldukları şeklinde yorumlanabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının ölçekteki maddelere ilişkin görüşleri tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerine ilişkin betimsel bulgular

Soru No	Anket sorusu	N	$\bar{X}$	Sd.	Anlamı
madde11	Öğrenci konuşurken onu iyi dinlemek	100	5,64	,59493	Her zaman
madde36	Ses tonunu iyi kullanabilmek	100	5,33	,68246	
madde24	Öğrenciye nazik davranabilmek	100	5,31	,70632	
madde21	Öğrencinin bir sorunu olduğunda ona yardım etmeye istekli olduğunu hissettirebilmek	100	5,23	,89730	
madde33	Öğrencileri sevdiğini hissettirebilmek	100	5,11	,86334	Hemen hemen her zaman
madde20	Öğrenciyi anlayabildiğini hissettirebilmek	100	5,10	,81029	
madde13	Bir sorununu anlatırken öğrencinin duygularını iyi anlayabilmek	100	5,04	1,10023	
madde19	Öğrencileri dinlerken kendini öğrencinin yerine koyup dinleyebilmek	100	4,92	,95007	
madde22	Öğrencinin sorunlarını kendi kendisinin çözebilmesine yardım edebilmek	100	4,79	,96708	
madde14	Öğrencilerinin duygularını anladığının doğru olup olmadığını kontrol etmek için anladıklarını geri iletebilmek	100	4,77	1,23791	

Öğretim elemanları, kendilerinin gösterdiği empati becerisi boyutunda en yüksek katılım puanını “*Öğrenci konuşurken onu iyi dinlemek*” ($\bar{X}=5,64$) maddesine vermiş ve “*Her zaman*” demiştir. En düşük katılım puanını “*Öğrencilerinin duygularını anladığının doğru olup olmadığını kontrol etmek için anladıklarını geri iletebilmek*” maddesine vermiş ve “*Hemen hemen her zaman*” demiştir.. Bulgulara göre, öğretim elemanları öğrencilerle konuşurken onları iyi dinledikleri fakat onların duygularını doğru olarak anlayıp anlamadıkları konusunda onlara yeterli geri bildirim vermedikleri sonucuna varılabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim

Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati Becerisinin Öğretim Elemanları ve 4. Sınıf Öğretmen Adayları Tarafından Değerlendirilmesi

elemanlarının görüşlerinin yaş değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 8’ de gösterilmiştir.

Tablo 8: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin “yaşa” göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	3	5,228	1,743	,897	,446
Gruplar içi	96	186,562	1,943		
Toplam	99	191,790			

* $p > 0,05$

Tablo 8’ de görüldüğü gibi p değeri 0,05’ten büyük olduğu için öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşleri arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durumda öğretim elemanlarının kendi görüşlerine göre empati becerisini sergilemelerinde yaşın etken bir faktör olmadığı sonucuna varılabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 9’ da gösterilmiştir.

Tablo 9: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin “cinsiyete” göre farklılığı (T Testi)

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Kadın	38	3,86	1,37882	-,121	,904
Erkek	62	3,90	1,41084		

* $p > 0,05$

Tablo 9’ da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının cinsiyete göre öğretim elemanlarının empati becerisine yönelik görüşlerinin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($t = .904, p > 0,05$). Diğer bir deyişle, kadın

Ali Rıza ERDEM- Emine GÖZEL

ve erkek öğretim elemanlarının kendi görüşlerine göre benzer düzeyde empati becerisi gösterdikleri söylenebilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin medeni durum değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 10’ da gösterilmiştir.

Tablo 10: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin “medeni duruma” göre farklılığı (T Testi)

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Evli	86	3,93	1,41247	,715	,477
Bekar	14	3,64	1,27745		

* $p>0,05$

Tablo 10’ da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının medeni duruma göre öğretim elemanlarının empati becerisine yönelik görüşlerinin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($t=.477$, $p>0,05$). Bu durum, öğretim elemanlarının kendi görüşlerine göre empati kurma konusunda medeni durumun etken bir faktör olmadığı sonucuna varılabilir. Başka bir deyişle, evli ve bekar öğretim elemanları yakın düzeylerde empati becerisi göstermektedirler, denilebilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 11’ de gösterilmiştir.

Tablo 11: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin “eğitim durumuna” göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	3	7,969	2,656	1,387	,251
Gruplar içi	96	183,821	1,915		
Toplam	99	191,790			

* $p>0,05$

***Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi***

Tablo 11’ de görüldüğü gibi p değerı 0,05’ten büyük olduğu için ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının görüşleri arasında eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durum ğretim elemanlarının kendi görüşlerine göre, ğretim elemanlarının eğitim düzeyi fark etmeksizin benzer düzeyde empati becerisi gösterdikleri sonucuna varılabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının görüşlerinin akademik unvan değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 12’ de gösterilmiştir.

Tablo 12: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının görüşlerinin “akademik unvana” göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	4	12,589	2,518	1,321	,262
Gruplar içi	95	179,201	1,906		
Toplam	99	191,790			

* p>0,05

Tablo 12’ de görüldüğü gibi p değerı 0,05’ten büyük olduğu için ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının görüşleri arasında akademik unvana göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu durum, ğretim elemanlarının kendi görüşlerine göre empati kurma konusunda akademik unvanın etken bir faktör olmadığı sonucuna varılabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda ğretim elemanlarının görüşlerinin anabilim dalı değişkenine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 13’ de gösterilmiştir.

Tablo 13: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin “anabilim dalına” göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	14	36,581	2,439	1,320	,209
Gruplar içi	85	155,209	1,848		
Toplam	99	191,790			

* $p > 0,05$

Tablo 13’ de görüldüğü gibi p değeri 0,05’ten büyük olduğu için öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşleri arasında anabilim dalına göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Yani, Eğitim Fakültesinin bütün anabilim dalındaki öğretim elemanları benzer düzeyde empati becerisini gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katılma durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 14’ de gösterilmiştir.

Tablo 14: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda öğretim elemanlarının görüşlerinin “eğitimde iletişim” ile ilgili bir programa katılma durumuna göre farklılığı (T Testi)

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katıldım	27	4,11	1,47631	1,029	,306
Eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katılmadım	71	3,78	1,35135		

* $p > 0,05$

Tablo 14’ de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının “eğitimde iletişim” ile ilgili bir programa katılma durumuna göre öğretim elemanlarının empati becerisine yönelik görüşlerinin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı görülmektedir ($t = .306$,

**Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi**

p>0,05). Bu sonuca göre, iletişimle ilgili bir programa katılan ve katılmayan ğretim elemanları yakın düzeyde empati becerisini gösterdikleri söylenebilir.

6.3. nc Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adaylarının ve ğretim elemanlarının görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 15' de gösterilmiştir.

Tablo 15: Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adaylarının ve ğretim elemanlarının görüşlerinin farklılığı (T Testi)

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Dördüncü sınıf ğretmen adayı	397	4,13	1,01698	-9,296	,000
Öğretim elemanı	100	5,12	,64324		

* p<0,05

Tablo 15' de görüldüğü gibi 4. sınıf ğretmen adaylarının ve ğretim elemanlarının ğretim elemanlarının empati becerisine yönelik görüşlerinin anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmektedir (t=.000, p>0,05). Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adayları $\bar{X}=4,13$ ile "*oğu zaman*", ğretim elemanları $\bar{X}=5,12$ ile "*Hemen hemen her zaman*" görüşündedirler. Bu sonuca göre ğretim elemanları, 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşlerine oranla kendilerini empati becerisi sergileme konusunda daha iyi gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

7. SONUÇ ve ÖNERİLER

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki ğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda, 4. sınıf ğretmen adaylarının ölçekteki görüşleri "*oğu zaman*" şeklinindedir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf ğretmen adaylarının görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemekte, anabilim dalı değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Ali Rıza ERDEM- Emine GÖZEL

Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda, öğretim elemanlarının ölçekteki görüşleri “*Her zaman*” şeklindedir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda, öğretim elemanlarının görüşleri yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, akademik unvan, anabilim dalı ve eğitimde iletişim ile ilgili bir programa katılıp katılmamasına göre farklılık göstermemektedir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda, 4. sınıf öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının görüşleri anlamlı bir farklılık göstermektedir. Öğretim elemanlarının gösterdiği empati becerisi boyutunda 4. sınıf öğretmen adayları $\bar{x}=4,13$ ile “*Çoğu zaman*”, öğretim elemanları $\bar{x}=5,12$ ile “*Hemen hemen her zaman*” görüşündedirler.

Bu araştırmanın bulgularına göre şunlar önerilebilir: (1) Araştırma bulgularına göre öğretmen adayları en düşük katılımı “*Öğrencileri dinlerken kendini öğrencinin yerine koyup dinleyebilmek*” maddesine vermişlerdir. Bu yüzden Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının öğrenciyi dinlerken kendini öğrencinin yerine koyabilmeli ve dinlemelidirler. (2) Araştırma bulgularına göre öğretim elemanları en düşük katılımı “*Öğrencilerinin duygularını anladığının doğru olup olmadığını kontrol etmek için anladıklarını geri iletebilmek*” maddesine vermişlerdir. Bu nedenle Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları, öğretmen adayının duygularını anladığına ilişkin geri bildirim vermeyi önemsemelidir. (3) Ayrıca kişiyi anlamada en önemli faktör olan “empati” konusunda öğretim elemanlarına konferans, seminer ve paneller düzenlenebilir. (4) Benzer bir çalışma, diğer Eğitim Fakültelerinde de yapılabilir. (5) Bu araştırma, daha geniş bir örneklem grubu ile gerçekleştirilebilir.

**Eğitim Fakültelerinde Görev Yapan ğretim Elemanlarının Gösterdiği Empati
Becerisinin ğretim Elemanları ve 4. Sınıf ğretmen Adayları Tarafından
Değerlendirilmesi**

KAYNAKÇA

- Akkoyun, F. (1982) Empatik anlayış üzerine, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 20 (1), 63–69, İnternette 24.09.2011’de <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/512/6285.pdf> den indirildi.
- Çetinkanat, C. Öğretmenlerin iletişim becerileri, 3. Ulusal Sınıf ğretmenliği Sempozyumu, 23-24 Ekim 1997, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adana
- Dilekmen, M., Başcı, Z. ve Bektaş, F. (2008) Eğitim Fakültesi ğrencilerinin İletişim Becerileri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 223–231
- Dökmen, . (1987). Empati Kurma Becerisi ile Sosyometrik Statü Arasındaki İlişki, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 20 (1), 183–207, Erişim tarihi 24.09.2011, dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/518/6482.pdf
- Ekinci, . ve Aybek, B. (2010) ğretmen Adaylarının Empatik ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi, *İlköğretim Online*, 9(2), 816–827, Erişim tarihi 25.09.2011, <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Ercřkun, M. H., Dilekmen, M., Ada, ř. ve Nałacı, A. (2006). Sınıf đretmenliđi đrencilerinin Empatik Becerilerinin Bireysel Deđerřenler Açısından İncelenmesi. *Kazım Karabekir Eđitim Fakültesi Dergisi*, 13, 207–217, Eriřim tarihi 24.09.2011, [e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/kkefd/article/view/4093/3917-](http://dergi.atauni.edu.tr/index.php/kkefd/article/view/4093/3917)
- Genç, S. Z. ve Kalafat, T. (2008) ğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları ile Empatik Becerilerinin Değerlendirilmesi zerine Bir Araştırma, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 211–222, Erişim tarihi 24.09.2011, yordam.manas.kg/ekitap/pdf/Manasdergi/sbd/sbd19/sbd-19-18.pdf
- _____ (2010) ğretmen Adaylarının Empatik Becerileri ile Problem zme Becerileri, *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (2), 135–147, Erişim tarihi 24.09.2011, www.keg.aku.edu.tr/yayinlar/2010/cilt3/sayi2/c3s2_10.pdf Benzer-
- Gülseren, ř. (2001) Eşduyum (empati): Tanımı ve kullanımı üzerine bir gözden geçirme, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12 (2), 133-145
- Karasar, N. (2007) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 17. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları

Ali Rıza ERDEM- Emine GÖZEL

- Karacaoğlu, Ö. C. (2008) Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları, *Yüziüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, V (I), 70–97
- Keçeci, A. ve Taşocak, G. (2009) Öğretim Elemanlarının İletişim Becerileri: Bir Sağlık Yüksekokulu Örneği, Erişim tarihi 15.09.2011, [e-www.deuhyoedergi.org](http://www.deuhyoedergi.org).
- Korkmaz, N. H. & Şahin, E. & Kahraman, M. & Öztürk, F. (2003) Eğitim fakültesi beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin empatik becerilerinin yaşa göre karşılaştırılması, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 95-103
- Murat, M., Özgan, H. ve Arslantaş; H. İ. (2005). Öğretmen Adaylarının Öğretim Elemanlarının Empatik Tutumlarına İlişkin Algıları ile Ders Başarıları Arasındaki İlişki, *Milli Eğitim Dergisi*,168, Erişim tarihi 20.09.2011, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/168/index3-arslantas.htm>
- Pala, A. (2008) Öğretmen Adaylarının Empati Kurma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13–23, Erişim tarihi 24.09.2011, [pauegitimdergi.pau.edu.tr/ DergiPdfDetay.aspx?ID=297-](http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/DergiPdfDetay.aspx?ID=297-)
- Rogers, C. R. (1983) Empatik olmak, değeri anlaşılmamış bir varoluş şeklidir, (Çeviren: Füsün Akkoyun), *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 20 (1), 103–124, Erişim tarihi 24.09.2011, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/513/6330.pdf>
- Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2008) Sınıf Yönetimi Açısından Öğretmen Niteliklerinin Belirlenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23), 274–295